

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Katrin Aasamaa
Märjamaa Vallavalitsus
marjamaa@marjamaa.ee
Tehnika 11, Märjamaa alev
78304, Rapla maakond

Teie 10.06.2026 nr 12-7.6/1946/

Meie 06.07.2026 nr 2-1/15070-3

Vastuskiri

Lugupeetud Katrin Aasamaa

Täname Sotsiaalkindlustusameti tähelepanu pööramast AS Hoolekandeteenused uuendatud kliendi vara haldamise korrale.

Eestkoste seadmisel lasub eestkostetava varaliste ja isiklike asjade korraldamise põhivastutus eestkostjal. Eestkostjal on õigus otsustada, millises ulatuses annab ta eestkostetavale nõusoleku raha kasutada ning milliseid tehinguid võib eestkostetav teha eestkostja antud vahenditega või tema nõusolekul.

AS Hoolekandeteenused kirjas toodud väide, et kohtumääruse alusel puudub isikul õigus teha iseseisvalt, sealhulgas pisitehinguid, on iseenesest õige. Sellest ei tulene siiski, et eestkostja ei võiks anda eestkostetavale konkreetsete tehingute tegemiseks nõusolekut või kasutada selleks piiratud limiidiga pangakaarti. Sellisel juhul ei ole tegemist iseseisva tehinguga, vaid eestkostja nõusolekul tehtava toetatud tehinguga.

Kui eestkostja otsustab anda eestkostetavale raha või piiratud kasutusvõimalustega pangakaardi igapäevaste väikeostude tegemiseks, vastutab selle otsuse ja rahaliste vahendite kasutamise eest eestkostja. Eestkostjal on õigus määrata pangakaardi kasutamise tingimused, kehtestada limiidid, kontrollida tehtud kulusi ning igal ajal muuta või tagasi võtta oma nõusolek raha või pangakaardi kasutamiseks.

Seetõttu ei saa Sotsiaalkindlustusamet samuti nõustuda AS Hoolekandeteenused seisukohaga, et kirjeldatud olukorra lahendamiseks on vajalik kohtumääruse muutmise ja eestkostetavale iseseisva pisitehingute tegemise õiguse andmine. Selline lahendus muudaks eestkostetava õiguste ulatust ning vähendaks eestkostja võimalusi otsustada paindlikult, millal ja millises ulatuses raha kasutamist lubada või piirata. Kehtiv õigus võimaldab juba praegu eestkostjal korraldada väikeste igapäevaste ostude tegemist toetatud kujul, säilitades samal ajal kontrolli rahaliste vahendite kasutamise üle.

Sealjuures tuleb arvestada, et erihoolekandeteenus ei piirdu üksnes turvalise elukeskkonna tagamise ja järelevalvega, vaid teenuse eesmärk on toetada inimest tema võimete kohaselt võimalikult iseseisvalt igapäevaeluga toime tulema ning säilitama ja arendama iseseisvaks toimetulekuks vajalikke oskusi. Selle oluline osa on ka inimese toetamine raha kasutamisel, ostuotsuste tegemisel ning igapäevaste tehingute sooritamisel.

Tegevusjuhendaja roll ei ole teha ostu eestkostetava eest, vaid toetada inimest ostu tegemisel vastavalt tema võimetele ja eestkostja antud juhistele. Toetatud ostud annavad inimesele

võimaluse harjutada raha kasutamist, teha valikuid, mõista kaupade ja teenuste väärtust ning osaleda tavapärasel igapäevaelus.

Praktika, mille kohaselt peaks iga väikeostu tegema eestkostja või mille tõttu loobutakse toetatud tehingutest täielikult, ei toeta erihoolekandeteenuse eesmärki. Vastupidi, see vähendab inimese võimalusi teha igapäevaseid valikuid, osaleda kogukonnaelus ning säilitada või arendada iseseisvaks toimetulekuks vajalikke oskusi.

Küsimus ei ole seega selles, kas eestkostetaval on kohtumäärusest tulenev õigus teha iseseisvalt pisitehinguid, vaid selles, kuidas korraldada eestkostja nõusolekul tehtavaid toetatud tehinguid viisil, mis on kooskõlas nii kehtiva õiguse kui ka erihoolekandeteenuse eesmärgiga. Eestkostja vastutus otsuste tegemisel ja erihoolekandeteenuse osutaja roll nende otsuste praktilisel elluviimisel ei ole vastandlikud, vaid teineteist täiendavad.

Soovitame AS-ga Hoolekandeteenused iga eestkostetava seisukohast teema läbi rääkida ja kokku leppida konkreetsete rahaliste vahendite või pangakaardi kasutamise tingimused, tehingute tegemise rahalised limiidid, tegevusjuhendaja rolli inimese toetamisel ostude tegemisel, ostudokumentide säilitamise ja eestkostjale esitamise korra ning pangakaardi hoiustamise, kasutamise ja tagastamise põhimõtted.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Cärolyn-Angelika Liblik
teenuseomanik (erihoolekanne)

Lisaadressaadid:
Pärnu Maakohus eestkoste järelevalve osakond Anu Talu
Sotsiaalministeerium
Eesti Linnade ja Valdade Liit

Cärolyn-Angelika Liblik
53618696, carolyn.liblik@sotsiaalkindlustusamet.ee